

Krista Sabaitytė

Direktorės pavaduotoja, 24m.

Misija Sibiras'16

Pirma diena. Liepos 17 d. Išlydėtuvės.

Jau nuo ryto jaučiasi mažas jaudulys. Kankina mintys, kaip viskas bus vakare, kokios emocijos užplūs. Džiaugiuosi matydama komandos draugus, visų akyse dega noras greičiau pradėti savo misiją, greičiau pradėti kelionę.

Susidedam paskutinius daiktus, užsegam kuprines ir atsidūstam – VISKAS!

Pajudam link traukinių stoties.

Šeima, draugai ir visi kiti susirinkusieji pasitinka mus stotyje. Turim paskutines minutes su jais pabūti kartu. Užklumpa lietus, kuris dar labiau sužadina vienybės jausmą komandai. Paskutinės minutės prie traukinio perono ir po vieną pajudame į traukinį, pradėdam savo kelionę. Kelionę, kurios metu nuvažiuosime 800 km per beveik 14 valandų.

Mano kelionės draugas Lukas. Jis geranoriškai sutinka, kad aš miegočiau pirmame aukšte, nes mato mano nerimo pilnas akis, kai pažvelgiu į antro aukšto gultus su tvirtinimo diržais.

Paskutiniai pokalbiai, bendra vakarienė “vagon restorant” ir poilsis prieš rytdieną.

Antras diena. Liepos 18 d. Maskva.

Vidurdienis. Lipdama iš traukinio dedu pirmus žingsnius Maskvoje. Po ilgos kelionės mes jau Rusijos teritorijoje. Geležinkelio stotyje mus pasitinka Lietuvos ambasadorius ir ambasados darbuotojai.

Pajudame link ambasados. Maskva – greitas tempas, kamščiai ir lietingas oras. Važiuodami iki ambasados, kuri įsikūrusi pačiame Maskvos centre, apžiūrime garsiąsias miesto vietas, architektūrą.

Mūsų planai miegoti palapinėse ambasados kieme griūva, nes lietus pila, kaip iš kibiro, tad gaunam progą apsigyventi ambasados svečių apartamentuose ir dar vieną naktį pasidžiaugti civilizacijos malonumais.

Šiandien mūsų planas aplankyti Butovo poligoną. Ten, vietinės bendruomenės narys, mums papasakojo apie baisiuosius to meto įvykius ir tai kas vyko šioje teritorijoje. Istorija sukrečianti, nužudyta daugiau nei 20 tūkstančių žmonių.

Po pažinties su poligonu kartu su provoslavų religine bendruomene, kurie rūpinasi istorinės vietos priežiūra, sutvarkėme vietą aplink paminklą, skirtą žuvusiems.

Vakare nusprendėm išsikeisti pinigų, visi gauna tūkstančius rublių.

Kurso santykis didelis: 1 eur = 70 rublių.

Apsižvalgome milijoniniam mieste vakarėjant. Ir grįžtame į ambasadą. Vakarienė kartu.

Trečia diena. Liepos 19 d. Krasnojarsko link.

Rytas prasideda pusryčiais kartu. Visų veiduose šypsenos ir padažnęję mirktelėjimai vienas kitam.

Mūsų šiandienos planas – GULAG'o muziejus. Tai ne šiaip tradicinis muziejus istoriniam laikotarpiui atminti, tai nauja, moderni, inovatyvi ir informatyvi vieta.

Susipažįstam su muziejaus įkūrėju, darbuotojais. Kalbamės apie istorijos svarbą ir mūsų, bei jų idėjas, kaip svarbu ją išsaugoti.

Vakarop pajudam link oro uosto, laukia ilga kelionė. Krasnojarskas nuo Maskvos atitolęs 4000 km.

Tad laukia beveik keturių valandų skrydis. Kadangi išskrendame naktį, o dar ir prašoksime kelias

laiko juostas, dėl kurių mūsų laikrodžiai pasisuks į priekį dar keturiomis valandomis prarandame naktį

ir jau ankstyvą rytą sveikinamės su Krasnojarsku. Valanda apsižvalgyti, tačiau dėl mažo laiko limito

iki kito skrydžio suspėjame tik nubėgti iki parduotuvės įsikūrusios šalia oro uosto. Prekių gausa

nesužavi, tačiau vandens ir sulčių atsigaivinti gauname. Antras skrydis Krasnojarskas – Igarka.

Atstumas 1400 km, tačiau skrisime apie 3 valandas, nedideliu lėktuvu, paskui visą kelionę mūsų vadinamu – *kukurūzniku*.

Ketvirta diena. Liepos 20 d. Pirmi žingsniai Igarkoje.

Ankstus ir saulėtas rytas pasitinka mus, nusileidusius Igarkoje. Nuo oro uosto judame iki kelto, kuris per Jenisiejaus „protok‘ą“ mus perkels į Igarką.

Pirmas vaizdas nedžiugina. Neasfaltuoti keliai, valkataujantys šunys, sugriuvę namai, šiukšlės, mus su nuostaba ar baime stebintys vietiniai gyventojai ir kaitinanti saulė.

Kelionės draugų akyse matau kibirkštis ir klausimą: „Kas gi mūsų čia laukia?“

Man truputį nejauku, gal net baisu.

Apsistojame miesto centre esančiame viešbutyje, vadiname jį vietinių kalba „gastynca“, jei taip galima pavadinti.

Kamaryje apsigyvenu su Ugne ir Monika. Pirmas noras visoms buvo nusiprausti po ilgos kelionės, bet čia ir vėl staigmenos, turėjo nutekėti apie 10 litrų vandens kol jis pasidarė tikrosios spalvos iš prieš tai buvusios ryškiai rudos, dėl užsistovėjimo vamzdžiuose.

Pirmas apsilankymas parduotuvėje, pasirenkam didžiausią iš esančių šalia. Pasirinkimas nemažas, visko ko norim gal ir negaunam, bet būtinausių produktų tikrai yra su kaupu. Pardavėjos įtartinau stebi mus, naujus, laikinus Igarkos gyventojus. Pasakojam, kad esam turistai, nusprendę aplankyti Rusijos šiaurę. Jos tik gūžčioja pečiais ir besišypsodamos nebyliai klausia: Ką gi Jūs tikitės čia pamatyti?

Pietaujam ir traukiam miestan, tik ne po vieną, nes taip vaikščioti mums uždrausta, grupelėmis.

Visi nori kuo greičiau pamatyti pasakojimais ir legendomis apie savo galybę apipintą Jenisiejų, taip ir padarom, iki jo netolimas, bet šiukšlėmis nuklotas kelias. Taip, pripažinsiu, jis mane sužavi, graži vieta, kuri leidžia pamiršti tą jaudulį, kuris vėl aplanko grįžus į miestą.

Apžiūriname miestą, norisi kuo labiau su juo susipažinti, juk tai bus mūsų namai visą kitą savaitę.

Kuo daugiau vaikštome, tuo greičiau apsibrantame su realybe ir vietiniu gyvenimo būdu. Nurimstu.

Laikas poilsui, ryt laukia nauja, pilna iššūkių diena.

Prieš užmiegant negaliu pamiršti Arnoldo ir Andriaus pasakojimo apie beveik rastas Lietuvių kapines. Jie dieną, kol mes ruošëm pietus, bandė jų ieškoti. Aptiko. Andrius įnirtingai kalbėjo apie pelkių ir medžių gausą jose.

Penkta diena. Liepos 21 d. Kapinės

Nuskambus žadintuvui 6:00 su kambario merginomis keliamės iš lovos ir einame iki Jenisiejaus maudytis. Jau nuo ryto oras lepina, o ką kalbėti apie šiltą Jenisiejaus vandenį. Juokaujam, kad bus ką vaikams ir anūkams papasakoti. Po maudynių grįžtame į „gastynyc’ą“ pusryčiauti. Po pusryčių vėl pakuojam kuprines ir žygiuojam iki galimai Lietuviškų kapinaičių vietos. Kelio atkarpa neprailgsta, ne todėl, kad ji tik 4 km, o todėl, kad mums Igarka dar nauja ir nepažinta vieta. Igarkos pievos nepaprasto grožio, pilnos violetinių žiedų, tai siauralapiai gauromečiai. Greit juos visi pradėdam vadinti „ivan čaj“, nes kaip sužinom iš jų lapų galima virti garsiąją arbatą.

Pagaliam prieinam kapinių vietą. Užgniaužia kvapą. Vienas, antras, trečias... iš po medžių šmėžuojantys kryžiai. Man per kūną nubėga šiurpuliai. Mes ČIA.

Vaikštom ir bandom akimis aprėpti visą kapinių teritoriją. Nepavyksta. Supratome kodėl, nes kapinių teritorija viršija 1 hektarą.

Sunku rinkti žodžius, kai matai nugriuvusius, sutręšusius, šalčio išvartytus kryčius, antkapius ir tvoreles.

Suku ratus ir bandau skaityti lentelių užrašus su lietuviškomis pavardėmis.

Nurimstu pamačius, kad daug atgulusių tautiečių jau ilsisi gimtoje žemėje – Lietuvoje. Viduje sukasi tik viena mintis, kuri mane ramina: mūsų daug ir mes esame čia tam, kad ir likusieji čia ilsėtusi oriai, padarysim viską ir dar daugiau, kad šita vieta atgimtų ir vėl taptų panaši į amžinojo poilsio oazę.

Visi išsisklaidome, ir judame į skirtingas puses, kiekvienas iš mūsų tuo metu norėjo pabūti vienas, tik su savo mintimis.

Nieko nelaukiam, netoliese, maždaug 200 metrų atstumu įsikuriam stovyklavietę.

Virtuvės komanda (Arnas, Ugnė ir aš) liekame stovyklavietėje, kad įkurtume laužavietę, padarytume suolus ir pagamintume vakarienę, kita komandos dalis pradeda darbus!

Vakare, kai vyko dienos aptarimas, daug kam trūko žodžių, nes šiandien mes išgyvenom labai daug. Bet visi pripažinom, kad čia, Igarkos miškatundrėje, šalia kapinių, jaučiamės lyg būtume namuose, Lietuvoje.

Šeštoji diena. Liepos 22 d. Dušas 10 žmonių per 15 minučių.

Antroji diena stovyklavietėje prasideda anksti. 7:00 su Karolina jau kaičiam katilą ir verdam avižinių dribsnių košę. Ji ypatinga su kondensuotu pienu ir obuoliais. 8:00 jau valgome pusryčius. Susirenkam reikalingus įrankius ir skubame į kapines. Šiandien darbuosimės viršutinėje, kaip mes vadinome, trečiojoje kapinių dalyje. Darbo pasiskirstymo nedarome, kiekvienas atranda savo teritorijos dalį, kurią tvarko. Merginos nešioja rastus, renka nuovartas. Vyrukai pjauna supuvusius medžius, geni šakas.

Visi atiduoda visas jėgas, rodos, kad jų bankas vis pildosi, nes šypsenos ir motyvacija nemažėja, atvirkščiai tik didėja.

Po visos dienos darbų pamačius rezultata, man vėl užgniaužia kvapą, suprantu, kad su šita komanda mes viršysim projekto keliamus lūkesčius. Atsivėrusi trečioji kapinių dalis kelia šypsenas ir ragina judėti tolyn.

Vakarienės metu iš Arnaldo per raciją gaunam pranešimą:

„Jei norite nusiprausti turite per 2 min. susikrauti daiktus ir ateiti iki šalimais esančių dirbtuvių.“

Dvi minutės Lietuvoje būtų neįmanoma, Sibire tampa įmanoma. Bėgte bėgame iki vietos kur gausime nusiprausti, viena ausim girdėjau, kad tai bus vandens šlanga lauke.

Atėjus į vietą ir šeimininkui pamačius, kad yra merginų (rūstus šeimininko veidas ištaria „dievochki“) jis moja ranka į garažę esantį dušą. Tad 1:0 laimi merginų žavesys. Per 10 min. turim nusiprausti 5 merginos, tad reiškiasi, kad turim 2 min kiekviena, arba po 3 min, jei einame po dvi, taip ir padarom.

Duše mūsų laukia šiltas vanduo ir du kranai, tad prausimasis po dvi buvo geras sprendimas.

Dušo prieigoje įkurta dirbtuvių darbuotojų persirengimo ir savadarbių treniruoklių vieta. Sutiktas vietinis pasakoja kokie geri vyrai yra šiauriečiai ir, kad mes turėtume pagalvoti apie ateitį čia, Igarkoje. Paprašo nusifotografuoti, kad galėtų ir kitiems parodyti, bei papasakoti, kokias merginas sutiko.

Po dušo, visi pilni jėgų grįžtame į stovyklavietę, paskutiniai pokalbiai, dainos. Po dienos išpūdžių sunku užmerkti akis, o viską sunkina ir nesibaigianti poliarinė diena.

Septintoji diena. Liepos 23 d. Rusiška pirtis.

Saulėtas rytas ragina keltis. Šiąnakt miegojau viena, nes merginos nusprendė išbandyti miegą lauke, po atviru dangumi. Naktį jau buvo vėsoka, nes temperatūra naktimis krinta pakankamai žemai.

Vėl pusryčiai, vėl arbatos ritualas ir darbas kapinaitesė.

Šiandien dirbame dar intensyviau, matyt vidinės motyvacijos variklis jau pakilo iki maksimumo.

Darbas vyksta, taip sparčiai, kad po pietų jau stebimės savo rezultatais.

Jau pati drąsiai pjaunu medžius, kertu šakas. Tokie įrankiai, kaip pjūklas ar kirvis man nebuvo labai pažįstami, o čia jie tapo draugais. Vis dėlto man mielesnis pjūklas, tai kiek įmanydama juo ir darbuojuosi.

Sąvartų krūvos didėja, o kapinių vaizdas gražėja. Šiandien Karolina ir Monika jau bando kryžius kelti nuo žemės ir tvirtinti prie eglų, tam, kad kiek įmanoma ilgiau juos išsaugoti. Mūsų vakar tvarkytas kalnelis, žvelgiant iš šono, jau atrodo, kaip kryžių kalnas. Žiūriu ir atrodo, kad visa, kas čia tylėjo tiek metų ims ir prakalbs. Gal tai ir yra gyva istorija?

Vakare po darbų mūsų laukė staigmena, apie kurią jau žinojom dieną prieš, tai vietinė miesto pirtis.

Kaip ir pridera, mes ją vadinam rusiškai „bania“. Į pirtį mus lydi Karolis. Prieš „banios“ malonumus dar paprašom užsukti į parduotuvę, norim nusipirkti „tarchun'o“, tai žalios spalvos gėrimas,

gaminamas iš vaistinio kiečio, stikliniuose buteliuose. Šis gėrimas ekspedicijos metu tapo favoritu, nes jam abejingų neliko.

„Bania“ mus pasitiko su savomis taisyklėmis. Vietinės moterys mus priėmė draugiškai. Viena, labiausiai mumis susižavėjusi, rodė, kaip reikia naudotis balijomis, kur nusiprausti, kur į pirtį užėiti. Skolino mums muilo ir liepė nekreipti dėmesio į darbuotojos draudimus skalbti rūbus.

Man buvo taip gera, kad po bėgančio vandens srove stovėjau bemaž 10 minučių.

Pirtis irgi nenuvylė. Visos išsikaitinusios ir švarios skubėjom rengtis, nes mušė paskutinės „banios“ darbo minutės.

Po pirties mūsų pasiimti ir nuvežti iki stovyklavietės atvyko Sergejus Ivanovičius. Tai žmogus, kurio pažintis su mūsų komanda prasidėjo, kai Karolis mieste jo pasiteiravo apie reikalingų darbui priemonių įsigijimą.

Pirma pažintis su šiuo žmogumi buvo labai maloni. Supratau, kad kuo daugiau tokių žmonių sutiksime, tuo mums Igarka taps artimesnė.

Ir, dar vienas dalykas, kuris šiandien įvyko – sausainėtas.

Tai mini konfliktas kilęs dėl sausainių. Mes, kaip virtuvės komanda, buvom juos paruošę kitos dienos pusryčiams, bet atsirado maištavusių, net, sakyčiau, visa grupė maištininkų. Sausainių detektyvas išaiškintas, norintieji valgo šiandien, kantriai mėgausis ryt ryte.

Aštuntoji diena. Liepos 24 d. Vidurio taškas.

Šiandien sunkiausias rytas iš visų buvusių. Viduje jaučiu nerimo jausmą. Ne, tikrai nenoriu namo, tikrai dar nepasiilgau savo artimųjų. Pagalvoju, kad šiandien ekspedicijos vidurys. O dar prieš ekspediciją mums dalyvavusieji ankstesnėse ekspedicijose sakė, kad būna vidurio taškas, kai būna sunku emociškai ir kai nori pabūti vienas. Negi ta diena šiandien?

Kimbam į darbus, su merginomis kalbamės, kad šiandien sunku visiems, gal sumažėjusios jėgos ir nuovargis daro savo?

Supratom, kad reikia motyvacijos, visi suėjome į vieną vietą, kad nebūtume nutolę toli vienas nuo kito ir dainuodami dainas kibome į darbus. Žiū, jau šypsenos visų veiduose, jau ir raštas šiek tiek lengvesnis nei prieš tai buvęs.

Tada supratau, kad šiandien mes jau vienas kumštis – viena, tvirta, mylinti ir tikslo siekianti Draugų kompanija!

Tačiau negirk dienos be vakaro. Kol mes su Ugne gaminome vakarienę iš Arnoldo parneštos vietinių pagautos žuvies, likusi dali tvarkė kapinių pelkę. Didžiausia atsakomybė teko Arnui. Jis turėjo lipti į pelkę ir ištraukti ten sugulusius kryžius. Neatsargus veiksmas ir sužeista koja. Gaunam racijos pranešimą į stovyklavietę, kad turim suruošti Arno daiktus ir jis keliauja į ligoninę. Sutrinkam abi su Ugne. Puolam rinkti daiktus, tačiau galvoje daug klausimų: kas nutiko? ar stiprus sužeidimas? ar viskas bus gerai?

Nusiraminu tik tada, kai Arnas su Airida ir Arnoldu grįžta iš ligoninės. Koja susiūta, dvi siūlės. Giliai širdyje džiaugiuosi, kad tik tiek.

Devintoji diena. Liepos 25 d. Naktinis darbas.

Šiandien sužinom, kad vėluojanti mediena mus pasieks. Koks džiaugsmas visus aplanko. Puikiai suprantam, kad likus dviem dienom iki kapinių tvarkymo pabaigimo plano, teks dirbti ir dieną ir naktį, bet mūsų tai negąsdina, mes pasiruošę dirbti, kad kapinės turėtų naujus kryžius – taip ir bus.

Mediena mus pasiekia po pietų. Vaikinai ją gabena į stovyklavietę apie pusė kilometro, nes privažiavimo nėra. Maumedis – tai sunkus, bet labai patvarus medis. Kuris tikimės, net ir amžinojo išalo žemėje išsilaikys bent pusę amžiaus.

Darbas intensyvėja, visi gauna naujas pareigas. Nauji instrumentai rankose. Kas matuoja, kas braižo, kas obliuoja, kad pjaunas, kas kala, kas skaptuoja.

Visi dirba su nauju entuziazmu. Aš išbandau visus įmanomus darbus, kad tik kuo labiau pagelbėčiau kryžių gamybai. Labiausiai jaudinantis momentas saulučių kalyba, visos mano rankomis, nuo pirmo iki paskutinio vinies. Džiaugiasi širdis.

Po pirmos nepilnos dienos mes jau turim 3 kryžius.

Einame prisnausti, taip sakau todėl, kad darbus baigiam 4 valandą ryto, o kilsim 7:00.

Dešimtoji diena. Liepos 26 d. Pirmieji kryžiai.

Šiandien jau tvirtinam pirmuosius kryžius. Kasam duobes. Amžinasis įšalas slepiasi 1 metro gylyje.

Gerai, kad kryžiams tvirtinti mums reikia duobės, kurios ilgis siektų 90 centimetrų.

Pirmuosius kryžius tvirtinam mūsų vadinamame kryžių kalne, toliausiame kapinių taške. Trys skirtingi, bet visi su meile pagaminti simboliai stoja į savo vietas. Žvelgiam į juos nuo kapinių įėjimo, vaizdas nuostabus. Grįžtame į pirmųjų kryžių vietą, sugiedame tautišką giesmę, užplūsta ypatingi jausmai, vienybė.

Vėl darbai, dar liko 6 kryžiai. Visi intensyviai darbuojasi. Technika gerėja, įgūdžiai taip pat.

Visi pavargę, bet šypsenos nedingsta iš veidų. Vieningai – su daina. Dirbam, dirbam, dirbam..

Vienioliktoji diena. Liepos 27 d. Paskutinė diena stovyklavietėje.

Paskutinė diena stovyklavietėj prasideda įprastai anksti. Vaikiniai baiginėja kryžius, merginos eina į kapines apžiūrėti vietų, kur stovės likusieji istorijos simboliai.

Nusprendėm, kad nekeisim sprendimo iš ankščiau ir trys kryžiai bus statomi prie paminklo, kapinių viduryje ir dar trys prie Lietuviškų kapinių įėjimo.

Ingrida, Ugnė ir aš imamės duobių kasimo. Arnoldas stebisi, kokios mes stiprios ir kaip smagu matyti merginas dirbančias ir tokius darbus. Tikriausiai mes viena iš nedaugelio ekspedicijų, kur darbai nebuvo skirstomi: merginoms ar vaikinams.

Šešios duobės paruoštos.

Pietūs, trumpa poilsio pertraukėlė ir visi kartu nešini kryžiais keliaujam į kapines, pabaigti to, dėl ko mes susirinkome.

Įleidžiame kryžius. Vėl užgniaužia kvapą. VISKAS!

Susirenkam prie paminklo, tremtiniam atminti. Sugiedame tautišką giesmę.

Paprašau, kad visi apsikabintume ir pabūtume minutėlę tyloje. Nebyliai visiems dėkoju už tai, kad mes čia, kad mes kartu, kad tai padarėm.

Vakarienė. Darbų aptarimas ir liūdesys, kad jau ryt atsisveikinsim su stovyklaviete – mūsų laikiniais, bet mylimais namais.

Paskutinį kartą, dar einame į kapines, norime dar kartą jas apžiūrėti, pabūti jose ir užfiksuoti vaizdus, jausmus savo atmintyje.

Dvyliktoji diena. Liepos 28 d. Atsisveikinimas su Igarka

Paskutiniai mano ir Martyno gaminti pusryčiai stovyklavietėje. Paskutinis visų susėdimas prie laužo.

Man truputį liūdna, nes jau namais tapusią vietą turėsime palikti už geros valandos. Vėl pakuojamės kuprines, sutvarkom stovyklavietę, gesinam laužą. Su kuprinėmis ant pečių žygiuojam link kapinių.

Dar kartą bandau aprėpti kapinių teritoriją, pavyksta! Jos gyvos! Tolumoje mūsų vadinamas kryžių kalnas su mūsų trimis kryžiais, arčiau paminklas tremtiniam ir mūsų dar trys kryžiai ir štai aš, stovinti prie įėjimo prie trijų kryžių. Igarkoje esančios lietuvių kapinės tikrai didžiausios Sibire.

Keliaujame į Igarką, ten mūsų laukia pasivaikščiavimas po Lietuvių kaimelį, kurį suorganizuoja vietinė Igarkos archyvarė. Aplankome brolių kapavietę. Taip pat amžinojo įšalo muziejų.

Galiausiai sugrįžtam į Igarkos miesto centrą. Šią naktį praleisime meno mokykloje. Gauname vieną iš klasių ir ten įsikuriame.

Vakarinis pasivaikščiojimas po Igarką, paskutinis vakaras prie Jenisiejaus. Taip gera, kad galim ilgiau ten pabūti, kad netemsta. Paskutinės valandos mieste man kelia didelį džiaugsmą. Iš pradžių gąsdinęs miestas man tapo namais.

Prie Jenisiejaus atsisveikinti atvyksta ir Sergejus Ivanovičius. Pasidarome nuotrauką, padovanoju jam atsiminimui. Jis paprašo važiuoti kartu, nori, kai ką parodyti. Su Martynu sėdame į Sergejaus Ivanovičiaus automobilį ir vingiuotais takais važiuojam iki įlankos. Nuo aukšto kalno atsiveria nuostabus Jenisiejaus įlankos vaizdas. Paskutiniai pokalbiai su mus šiltai priėmusiu ir daug pagelbėjusiu Igarkos gyventoju. Grįžtame pas ekspedicijos draugus.

Laukia staigmena – pasiplaukiojimas Jenisiejuje su kateriu. Tai buvo nepaprasta, kai išplaukėm į plačius vandenis man pasimiršo visi sunkumai, atėjo suvokimas, kad šiandien ta diena, kai galiu didžiuotis savimi ir savo naujais 15 draugų. Emocijos veržėsi per kraštus, niekada nepamiršiu Igarkos ir to kas joje įvyko per pastarąją savaitę.

Paskutinę naktį norisi nemiegoti, tačiau nuovargis daro savo, tad ši naktis negali tęstis amžinai.

Tryliktoji diena. Liepos 29 d. Krasnojarskas ir degančios tundros.

Ryte su Martynu nusprendėm dar kartą atsisveikinti su Jenisiejumi. Sėdėdami ant akmenuoto kranto žvelgėm į tolį. Galvose sukosi mintis, kad gal pavyks kažkada dar čia sugrįžti.

Grįžtame į mokyklą, pasiimame kuprines ir keliaujam į autobusą stotelę iš ten autobusas mus nuveš iki „protok'o“. Važiuodami dainuojame jau visų išmuktas dainas.

Pagaliam pasiekiam oro uostą. Skrydis Igarka – Krasnojarskas. Skrydžio draugas, jau tapo tradicija, Lukas. Trys valandos ir mes jau Krasnojarske.

Milijoninis miestas mus pasitinka smogu. Tolumoje degančios tundros atrodo baugiai.

Važiuodami nuo oro uosto iki laikinų namų stebime miestą, vaizdas po Igarkos nepalyginamas.

Įsikuriam naujuose namuose, truputis poilsio. Trumpam išeiname apsižvalgyti po miestą. Džiaugiuosi paskutinėmis dienomis Sibire.

Keturioliktoji diena. Liepos 30d. Krasnojarsko reljefai

Šiandien turim progą truputėlį ilgiau išsimiegoti. Dienos planas – aplankyti Krasnojarsko nacionalinį parką. Beveik visa komanda ten ir patraukiam. Arnoldas pasakoja, kad paskutinį kart ten buvo 2007 metais ir, kad vaizdas mus visus sužavės.

Viso žygio metu nuėjom 23 km, bet tikrai buvo verta, nes vaizdas gniaužė kvapą.

Kalnuotos vietovės ir vaizdai, kurie atsiverdavo užkopus į kalnus džiugino širdį. Pasijutau tokia maža, bet tokia laiminga, kad esu čia ir dabar.

Vakare pasivaikščiojom po miesto centrą. Apžiūrime kultūrinį ir architektūrinį palikimą.

Miestas paliko gerą įspūdį, ne tik man, bet ir mano draugams.

Vakaras kartu.

Penkioliktoji diena. Liepos 31 d. Maskvos viražai.

8:30 mes jau vėl Maskvoje. Sugrįžimas į ambasadą džiaugsmingas, nes susitinkame su Marijumi, kuris pavaduoja ambasadorių jo atostogų metu. Marijui ir kitiems ambasados darbuotojams pasakojam savo įspūdžius ir godžiai geriam kavą, kurios taip pasiilgom. Šiandien paskutinį kartą prisiliesim prie Maskvos. Aplankome žymiausias Maskvos vietas.

Po pietų jau judame link traukinių stoties. Traukinys mūsų jau laukia, išsiskirstome į savo vietas.

Liūdna, nes suprantu, kad ryt ekspedicijos pabaiga.

Visi kartu pavakarieniaujam, Andrius mums paruošia protmūšį. Mano komanda – Karolis, Justina, Martynas ir Vaidotas. Vyko įnirtinga kova, tačiau mes laimėjom.

Besileidžianti saulė ir temstantis vagonas visus ragina prigulti ir pailsėti, taip ir padarom.

Šešioliktoji diena. Rugpjūčio 1 d. Sugrįžimas.

Atsibudau nuo uždegtos šviesos traukinyje. Pasienio patikra. Skubu keltis ir ruošti patikrai pasą, bei taip saugotą įvažiavimo ir išvažiavimo išrašą. Miegojom 7 valandas, visi juokiasi, kad sumušėm rekordą per dvi savaites.

Iki Vilniaus likus dviem valandoms, darosi liūdna, kad tai, kas prasidėjo prieš dvi savaites, ims ir pasibaigs...

Bet toks tas gyvenimas, vieni dalykai prasideda, kiti baigiasi, bet misija tęsiasi!